

NR 95/2014

**STOSUNKI POLSKO-UKRAIŃSKIE
W OPINIACH POLAKÓW**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2014 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Sytuacja na Ukrainie wciąż jest niestabilna. Na wschodzie kraju nadal trwają walki, pomimo prób pokojowego uregulowania tego konfliktu. Od kilku miesięcy, od czasu zaostrzenia się sytuacji na Ukrainie, monitorujemy, w jakim stopniu badani interesują się wydarzeniami u naszych wschodnich sąsiadów i czy, ich zdaniem, zagrażają one bezpieczeństwu Polski. W ostatnim sondażu¹ zapytaliśmy ponadto, po rocznej przerwie, jak ankietowani oceniają stosunki polsko-ukraińskie. Z naszych wcześniejszych badań wynika, że Polacy popierają proeuropejskie i prodemokratyczne dążenia Ukraińców². Czy zatem wydarzenia na Ukrainie z ostatnich miesięcy sprawiły, iż Polacy lepiej oceniają relacje między naszymi krajami? Należy zwrócić uwagę na fakt, że sondaż został zrealizowany jeszcze przed podpisaniem przez Ukrainę umowy stowarzyszeniowej z UE³.

Zdecydowana większość Polaków (71%) interesuje się wydarzeniami na Ukrainie, choć zaznaczyć należy, że począwszy od marca – kiedy to zainteresowanie osiągnęło swoje apogeum – odsetek śledzących przebieg wypadków za naszą wschodnią granicą spada.

Z analiz zróżnicowań społeczno-demograficznych wynika, że im wyższy poziom wykształcenia, im lepsze położenie materialne, tym większe zainteresowanie tym, co dzieje się u naszego wschodniego sąsiada. Wśród absolwentów wyższych uczelni odsetek śledzących wydarzenia na Ukrainie sięga 81%, a wśród zadowolonych z warunków materialnych swoich gospodarstw domowych oraz badanych o miesięcznych dochodach *per capita* powyżej 1500 zł – 77%. Biorąc pod uwagę kryterium wieku można zauważyć,

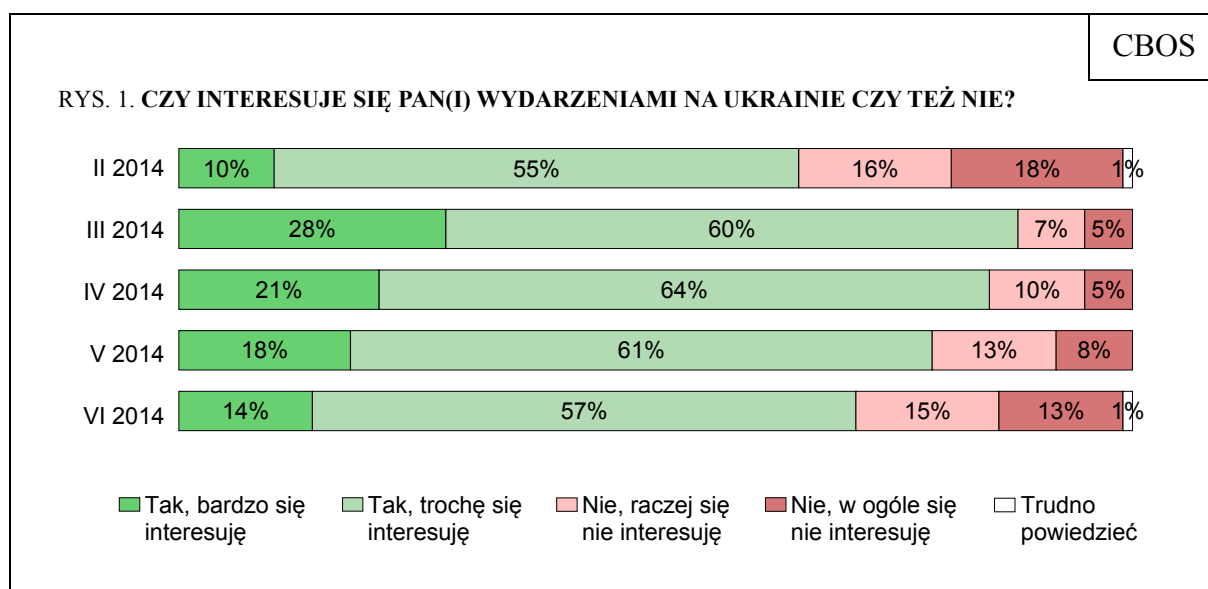
---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (289) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 5–11 czerwca 2014 roku na liczącej 1044 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

² Zob. komunikaty CBOS: „Ukraina między Rosją a Unią Europejską”, styczeń 2014, oprac. B. Roguska; „Stosunek do protestów na Ukrainie”, luty 2014, oprac. B. Roguska.

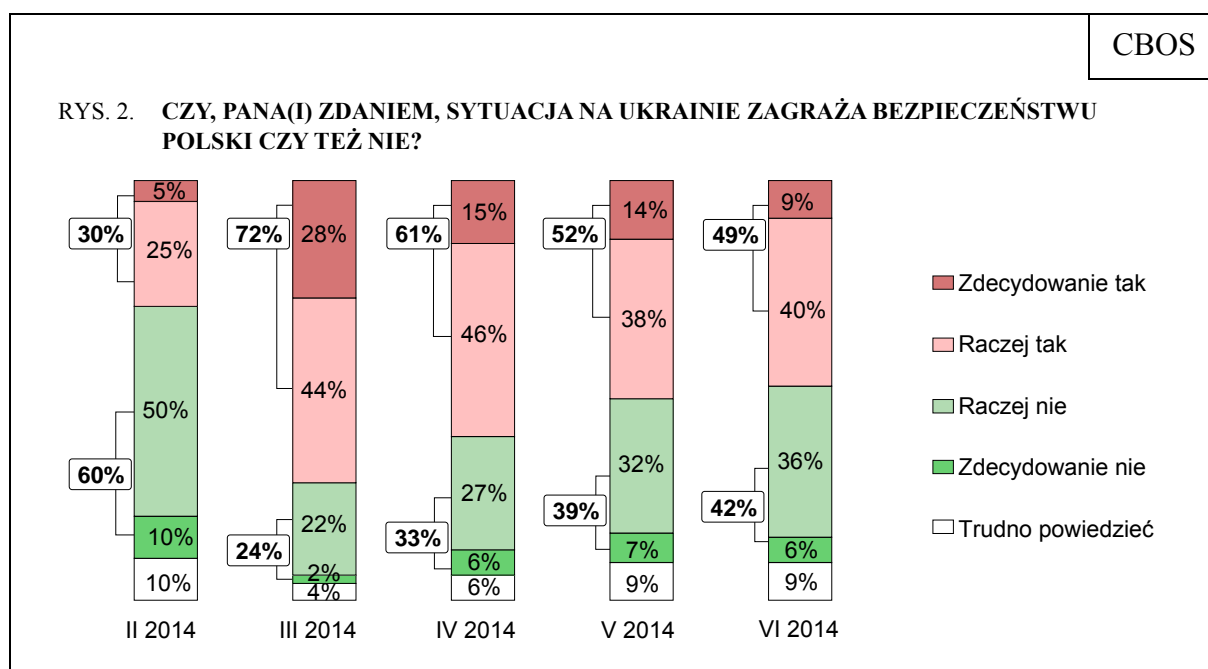
³ W dniu 27 czerwca 2014 roku podpisano drugą część umowy stowarzyszeniowej z UE, zawierającą porozumienie DCFTA dotyczące stworzenia strefy wolnego handlu z Unią i przyjęcia unijnych standardów gospodarczych.

że największe zainteresowanie wydarzeniami na Ukrainie przejawiają badani w wieku 35–64 lata, a uwzględniając miejsce zamieszkania – ankietowani z miast liczących powyżej 20 tys. mieszkańców. Analizując grupy społeczno-zawodowe można stwierdzić, że wydarzenia za naszą wschodnią granicą najczęściej śledzą: kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (83%) oraz pracujący na własny rachunek (78%). W pewnym stopniu zainteresowanie sytuacją na Ukrainie wiąże się również z poglądami politycznymi – najczęściej deklarują je badani identyfikujący się z prawicą (80%).

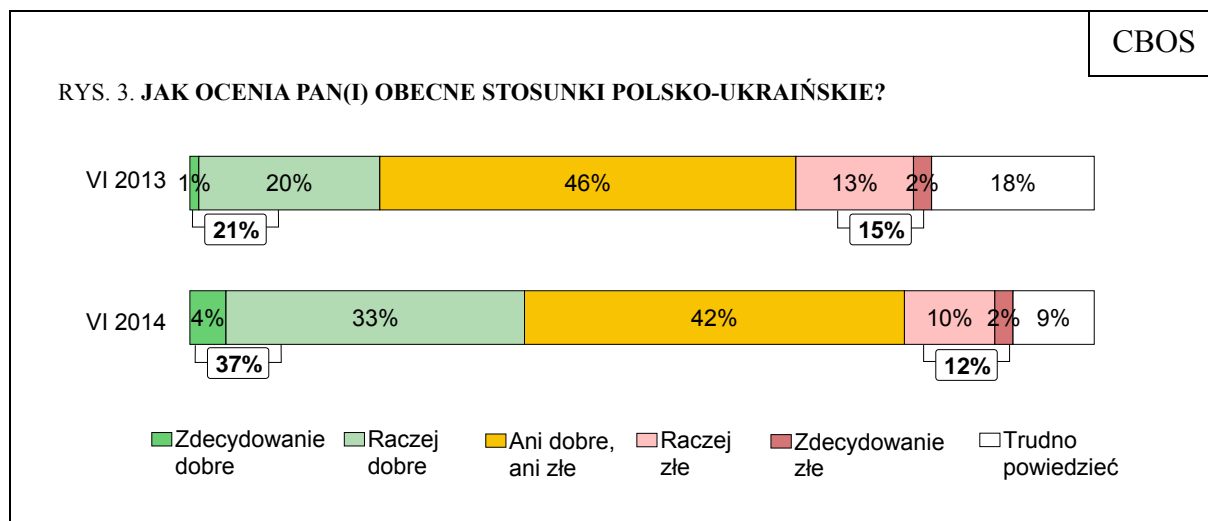
Trochę słabszemu zainteresowaniu wydarzeniami na Ukrainie towarzyszy nieznaczne zmniejszenie obaw, że sytuacja u naszych wschodnich sąsiadów zagraża bezpieczeństwu Polski. Obecnie co drugi badany (49%, spadek o 3 punkty procentowe w stosunku do maja) jest zdania, że kryzys na Ukrainie zagraża bezpieczeństwu Polski, natomiast ponad dwie piąte jest przeciwnego zdania (42%, wzrost o 3 punkty w stosunku do poprzedniego miesiąca).

Opinie na ten temat są w tylko niewielkim stopniu zróżnicowane społecznie. Stosunkowo najczęściej obawy o bezpieczeństwo Polski w kontekście sytuacji na Ukrainie wyrażają rolnicy (57%), najmłodsi ankietowani w wieku 18–24 lata (56%) oraz badani znajdujący się w trudnym położeniu materialnym – niezadowoleni z sytuacji materialnej swoich gospodarstw domowych (55%), o miesięcznych dochodach *per capita* do 500 zł (55%).

W naszym ostatnim sondażu, po rocznej przerwie, powróciliśmy do kwestii oceny stosunków polsko-ukraińskich. Gdy rok temu pytaliśmy o postrzeżenie relacji polsko-ukraińskich, jedynie co piąty ankietowany (21%) uważał, że są one dobre. Wydarzenia ostatniego roku – protesty zapoczątkowane w listopadzie po odstawieniu władz ukraińskich od podpisania umowy stowarzyszeniowej, które doprowadziły do zmiany ekipy rządzącej, a także zaangażowanie polskich polityków w próby rozwiązania konfliktu na Ukrainie i, generalnie, obranie proeuropejskiego kursu przez naszych wschodnich sąsiadów oraz międzynarodowa solidarność z Ukrainą w trudnych dla niej chwilach – przyczyniły się niewątpliwie do poprawy tych ocen. Obecnie blisko dwie piąte ankietowanych (37%, wzrost o 16 punktów procentowych w stosunku do roku ubiegłego) jest zdania, że stosunki polsko-ukraińskie są dobre, zbliżona grupa badanych sądzi, iż są one przeciętne (42%), a jedynie nieliczni postrzegają je negatywnie (12%). Również niewielu badanych nie ma sprecyzowanego zdania w tej sprawie (9%). Należy zaznaczyć, że odsetek ankietowanych, którzy nie mają wyrobionej opinii w tej kwestii, zmniejszył się w ciągu ostatniego roku dwukrotnie (z 18% do 9%).

Pozytywnemu postrzeżeniu stosunków polsko-ukraińskich sprzyja młody wiek – 18–24 lata (46% badanych z tej grupy ocenia je pozytywnie), wykształcenie wyższe (43%) oraz zadowolenie z warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego (42%). Analizując grupy społeczno-zawodowe można stwierdzić, że stosunkowo najlepiej relacje polsko-ukraińskie postrzegają pracownicy średniego szczebla, technicy (46%) oraz uczniowie i studenci (46%).

Zdecydowana większość badanych nadal interesuje się wydarzeniami na Ukrainie, a co drugi ankietowany uważa, że sytuacja u naszych wschodnich sąsiadów zagraża bezpieczeństwu Polski. W ciągu ostatniego miesiąca trochę spadł odsetek respondentów śledzących przebieg kryzysu ukraińskiego. Nieznacznie zmniejszyło się też poczucie, że kryzys ten zagraża bezpieczeństwu Polski. Należy zaznaczyć, iż zarówno zainteresowanie wydarzeniami na Ukrainie, jak i niepokój związany z zagrożeniem dla bezpieczeństwa naszego kraju osiągnęły punkt kulminacyjny w marcu, podczas kryzysu krymskiego, który zakończył się aneksją tego półwyspu przez Federację Rosyjską. W kolejnych miesiącach zainteresowanie wydarzeniami za naszą wschodnią granicą malało, zmniejszały się też obawy o bezpieczeństwo naszego kraju.

Wydarzenia z ostatnich miesięcy, solidarność z krajem, który znalazł się w trudnej sytuacji, a przede wszystkim realizacja proeuropejskich dążeń Ukrainy nie pozostały bez wpływu na ocenę relacji polsko-ukraińskich. Obecnie są one, w odczuciu Polaków, zdecydowanie lepsze niż rok temu. W czerwcu ubiegłego roku zaledwie co piąty badany uważał, że stosunki polsko-ukraińskie są dobre, natomiast aktualnie blisko dwie piąte ankietowanych jest tego zdania.

Opracowała
Małgorzata OMYŁA-RUDZKA

A N E K S

Tabela 1

		Czy interesuje się Pan(i) wydarzeniami na Ukrainie czy też nie?			Liczba osób
		Interesuję się	Nie interesuję się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		71	28	1	1042
Płeć	Mężczyźni	74	24	2	497
	Kobiety	67	33	0	544
Wiek	18–24 lata	68	31	1	122
	25–34	65	32	3	208
	35–44	73	27		179
	45–54	76	23	0	167
	55–64	73	25	2	183
	65 lat i więcej	69	31		183
Miejsce zamieszkania	Wieś	68	30	2	401
	Miasto do 19 999	64	35	1	163
	20 000 – 99 999	75	25	1	192
	100 000 – 499 999	77	23		186
	500 000 i więcej mieszk.	71	29		100
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	58	40	1	228
	Zasadnicze zawodowe	69	30	2	257
	Średnie	74	25	1	348
	Wyższe	81	19		209
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	83	17		85
	Średni personel, technicy	72	28		52
	Pracownicy adm.-biurowi	72	28		76
	Pracownicy usług	68	32		61
	Robotnicy wykwalifikowani	67	31	2	114
	Robotnicy niewykwalifik.	58	42		43
	Rolnicy	66	34		40
	Pracujący na własny rach.	78	21	2	52
	Bezrobotni	71	27	2	97
	Emeryci	71	28	1	222
	Renciści	58	37	4	65
	Uczniowie i studenci	70	30		86
	Gospodynie domowe i inni	77	20	3	49
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	75	25		148
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	81	19		89
	sekt. pryw. poza rolnict.	67	32	1	244
	prywatnym gosp. rolnym	64	36		41
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	62	37	1	119
	501–750	68	32	1	104
	751–1000	65	33	2	149
	1001–1500	75	23	2	173
	Powyżej 1500 zł	77	22	0	222
Ocena własnych war. mater.	Złe	52	47	1	117
	Średnie	69	29	2	470
	Dobre	77	23		455
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	76	23	2	44
	Raz w tygodniu	72	27	1	486
	1–2 razy w miesiącu	74	25	2	171
	Kilka razy w roku	67	32	1	211
	W ogóle nie uczestniczy	65	35		130
Poglądy polityczne	Lewica	73	26	1	155
	Centrum	71	28	1	366
	Prawica	80	19	1	305
	Trudno powiedzieć	55	43	1	216

Tabela 2

		Czy, Pana(i) zdaniem, obecna sytuacja na Ukrainie zagraża bezpieczeństwu Polski czy też nie?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		49	42	9	1042
Płeć	Mężczyźni	45	49	7	497
	Kobiety	52	36	12	545
Wiek	18–24 lata	56	37	7	122
	25–34	48	44	8	208
	35–44	50	42	8	179
	45–54	45	44	11	168
	55–64	48	43	9	183
	65 lat i więcej	46	40	14	183
Miejsce zamieszkania	Wieś	52	36	12	402
	Miasto do 19 999	52	41	7	162
	20 000 – 99 999	49	42	9	192
	100 000 – 499 999	41	51	9	186
	500 000 i więcej mieszk.	44	49	7	100
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	52	36	12	228
	Zasadnicze zawodowe	47	38	15	258
	Średnie	47	45	7	347
	Wyższe	49	47	4	209
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	49	45	6	85
	Średni personel, technicy	38	51	11	52
	Pracownicy adm.-biurowi	56	38	7	76
	Pracownicy usług	59	33	8	61
	Robotnicy wykwalifikowani	47	46	6	114
	Robotnicy niewykwalifik.	30	56	14	43
	Rolnicy	57	40	3	40
	Pracujący na własny rach.	43	48	9	52
	Bezrobotni	50	40	10	97
	Emeryci	44	41	14	222
	Renciści	45	41	14	66
	Uczniowie i studenci	55	39	6	86
	Gospodynie domowe i inni	58	34	9	49
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	52	41	8	148
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	54	41	5	89
	sekt. pryw. poza rolnict.	42	50	8	244
	prywatnym gosp. rolnym	60	37	3	41
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	55	37	8	119
	501–750	52	38	10	105
	751–1000	55	38	7	149
	1001–1500	48	44	8	173
	Powyżej 1500 zł	37	55	7	222
Ocena własnych war. mater.	Złe	55	36	9	117
	Średnie	51	37	12	471
	Dobre	44	49	7	454
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	44	41	15	44
	Raz w tygodniu	51	38	11	486
	1–2 razy w miesiącu	51	38	11	172
	Kilka razy w roku	47	48	6	211
	W ogóle nie uczestniczy	41	52	7	130
Poglądy polityczne	Lewica	42	51	7	155
	Centrum	53	38	9	366
	Prawica	46	48	5	306
	Trudno powiedzieć	48	33	18	216

Tabela 3

		Jak ocenia Pan(i) obecne stosunki polsko-ukraińskie?				Liczba osób
		Dobre	Ani dobre, ani złe	Złe	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		37	42	12	9	1042
Płeć	Mężczyźni	40	42	12	7	498
	Kobiety	34	42	13	11	544
Wiek	18–24 lata	46	36	13	5	122
	25–34	36	50	11	4	209
	35–44	39	43	10	8	178
	45–54	39	43	7	11	168
	55–64	32	41	15	12	183
	65 lat i więcej	32	36	18	13	182
Miejsce zamieszkania	Wieś	33	44	11	12	401
	Miasto do 19 999	37	44	12	8	162
	20 000 – 99 999	42	35	13	10	192
	100 000 – 499 999	39	42	14	5	186
	500 000 i więcej mieszk.	40	42	11	7	100
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	29	39	16	16	227
	Zasadnicze zawodowe	38	40	12	10	258
	Średnie	37	43	13	7	346
	Wyższe	43	46	7	4	211
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	42	46	7	5	85
	Średni personel, technicy	46	37	10	8	53
	Pracownicy adm.-biurowi	31	45	14	9	76
	Pracownicy usług	31	52	12	5	61
	Robotnicy wykwalifikowani	35	46	7	11	114
	Robotnicy niewykwalifik.	31	38	18	13	43
	Rolnicy	31	46	15	8	40
	Pracujący na własny rach.	42	41	11	6	52
	Bezrobotni	44	40	9	7	97
	Emeryci	32	39	17	12	221
	Renciści	36	37	14	13	66
	Uczniowie i studenci	46	40	12	2	86
	Gospodynie domowe i inni	38	37	10	16	49
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	36	42	10	12	147
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	40	49	4	6	90
	sekt. pryw. poza rolnict.	38	43	13	6	244
	prywatnym gosp. rolnym	28	48	16	8	41
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	27	48	16	9	119
	501–750	41	38	13	8	106
	751–1000	37	40	12	11	147
	1001–1500	34	44	14	7	173
	Powyżej 1500 zł	41	42	9	7	222
Ocena własnych war. mater.	Złe	32	41	14	13	117
	Średnie	33	44	13	10	470
	Dobre	42	39	11	7	454
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	37	39	13	10	44
	Raz w tygodniu	38	40	13	9	484
	1–2 razy w miesiącu	37	42	12	9	172
	Kilka razy w roku	36	43	10	10	211
	W ogóle nie uczestniczy	32	45	14	10	132
Poglądy polityczne	Lewica	42	39	9	10	156
	Centrum	39	42	13	6	365
	Prawica	42	43	10	6	306
	Trudno powiedzieć	23	42	17	18	215